

SORU HAZIRLAMA KILAVUZU

Kaliteli bir ölçme ve değerlendirme için, soruların doğru ve güncel olması önemlidir. Soru hazırlamadaki amacımız ölçmenin ve değerlendirmenin yanında, **sorarken öğretme** olmalıdır. Bu amaçla soruda

- Bilimsel açıdan uygunluğa,
- Türkçe açısından doğruluğuna,
- İmla hatası olmamasına,
- Anlaşılabilir olmasına,
- Doğru algılanabilirliğine dikkat edilmelidir.

İyi bir soru;

1. Net bir bilgiyi ve temel bir kavramı ölçer,
2. Tanımlanabilir, net bir amacı vardır,
3. Soru cümlesinde cevaba götüren yeterli veri olmalıdır, gerektiğinde diğer seçenekleri elemeye yardımcı veri içerir,
3. Bilgiyi; bazen direk olarak,
 - bazen karşılaştırma yaptırarak,
 - bazen yorum yaptırarak,
 - bazen de hasta yaklaşımını test etmek yolu ile ölçer.

Soru, üç bölümden oluşur:

1. Kök cümle (soru kökü): bu bölüm sadece vaka sorularında kullanılır
2. Soru cümlesi
3. Seçenekler

Soru cümlesi:

Yazımda tüm akademik dil kurallarına uyulmalıdır. Soru, olabildiğince yalın ve basit anlatıma sahip olmalıdır. Soruda verilen bilgiler, bilimsel ölçütlere göre doğru olmalıdır.

Soruda, önemli bir konu irdelenmelidir. İrdelenen bilgi ile sınava giren adayın düzeyi uyumlu olmalıdır. **Açık ve bilimsel olarak cevaplanabilir** bir soru sorulmalıdır.

Seçenekler

1. **Maddeler anlaşılır olmalı** : “çoğunlukla”, “bazen”, “nadiren” gibi kelimeler kullanılmamalıdır. Çünkü verilen belirsiz kelimeler görecelidir ve bu nedenle kişiden kişiye farklılık gösterir,

2. Madde mümkün olduğunca **az kelimeyle, anlatılmalı, ipucu vermemelidir.**
3. Sorular, soru tiplerine göre dağılım açısından uygunluk göstermelidir.
4. Sorular, zorluk düzeylerine göre dengeli dağıtılmalıdır.
5. Bir maddede verilen bilgi başka bir sorunun cevabını açıklamamalıdır,
6. **Çeldiriciler** bilmeyeni ve yanlış bileni yanıltmalıdır,

7. “**Yukarıdakilerin hepsi**” ve “**Yukarıdakilerin hiçbiri**” seçeneği mümkünse kullanılmamalıdır.

8. “Yukarıdakilerin hepsi” ve “Yukarıdakilerden hiçbiri” seçenekleri aynı anda kullanılmamalıdır. “Yukarıdakilerin hepsi” ve “yukarıdakilerin hiçbiri” seçenekleri çok dikkatli kullanılması gerekmektedir. Çoğu soru yazarı soruya alternatif çeldirici yazmak yerine hiçbiri ya da hepsi ifadeleriyle seçenek yazmaktadırlar. Oysa soruda anahtarlanmış bir doğru cevap varken “yukarıdakilerin hepsi” seçeneği mantık olarak doğru cevap olmayacağı için hemen elendiğinden zayıf bir çeldirici olmaktadır.

9. Bir testin bütün maddeleri **aynı sayıda seçeneğe** sahip olmalıdır.

10. **Doğru cevaplar** seçeneklere yaklaşık olarak **eşit** dağıtılmalıdır. Dört seçenekli bir testi tamamen tahminle cevaplandırılan bir katılımcı, alması beklenen başarı düzeyi %25 olmalıdır.

11. **Seçenekleri belirtmede büyük harf kullanılması**, küçük harf kullanılmasına göre daha az hataya neden olabilir. Çünkü, küçük harfler daha çok birbirine benzediğinden birbirleri ile karıştırılması daha kolaydır.

12. Olumlu maddeler arasına dağıtılan **olumsuz maddeler** (özellikle -ma hecesi ile olumsuzlaştırılanlar), dikkat dağıldıkça sınava girenler tarafından olumlu gibi algılanabilir. Bu nedenle madde kökünde mümkün olduğunca olumsuz ifade kullanılmamalı, madde olumlu sorulabiliyor ise olumlu formda sorulmalıdır.

13. Olumsuz madde formu kullanılmak gerekiyorsa, olumsuz ifade dikkat çekecek şekilde belirtilmelidir. Bunun için **koyu yazım**, BÜYÜK HARF ve alt çizmekle olumsuzluk belirgin hale getirilebilir.

14. Maddede **eksik bilgi ve yanlışlık** olmamalı.

15. **Çeldiriciler**, doğru cevaba ipucu vermeyecek nitelikte hazırlanmalıdır.

16. Sorulara adaylar tarafından itirazda bulunulabilmektedir. Böyle bir olasılığa karşılık olara, hazırlanan her sorunun altında doğru seçeneğin **neden doğru olduğu**, diğer seçeneklerin **neden yanlış olduğunu** belirten açıklamalar olmalıdır. Sorunun alındığı kaynak soruyla beraber belirtilmelidir (örnek soruya bakınız).

Soru: Yanık yarasında en sık enfeksiyona neden olan mantar aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Aspergillus
- B. Mukor
- C. Absida
- D. Histoplasma
- E. Rhizopus

Cevap: A

Kaynak: Yalçın DA. Yanık Enfeksiyonları ve Tedavisi. Deri, Yumuşak Doku, Eklem ve Kemik Enfeksiyonları Kitabında (Gündeş S Ed.) Bilimsel Tıp Yayınevi. Ankara 2008, Sayfa 361-85.

Sık yapılan hatalara bazı örnekler

<p>SORU: Aşağıdakilerden hangisi <i>Escherichia coli</i>'ye ait bir özellik değildir.</p> <p>A) Gram negatiftir B) Fermentatiftir C) Oksidaz olumsuzdur D) Çoğunlukla plazmid taşıyıcıdır E) Beta laktamaz yapmaz</p>	<p>Yorum: Soru cümleleri soru işareti noktalamasıyla biter. Olumsuz ifadelerin altı çizilmeli ya da koyu renk ile belirtilmelidir.</p> <p>Düzeltilmiş hali: Aşağıdakilerden hangisi <i>Escherichia coli</i>'ye ait bir özellik değildir.</p>
<p>SORU: Bir kas dokusunda kaç tane hücre vardır?</p> <p>A)10000 B) 100000 C) 1000000 D) 1010'dan fazla E) 10100 den fazla</p>	<p>Yorum: Sınavlarda kritik davranışların test edilmesi gerekir. Sorulan, bilinmesi gerekli önemli bir bilgi mi? Kas hücre sayısı cinsiyete ve yaşa göre farklılık gösterir. Soru anlatım bakımından da açık ve sınırlı değildir, hatalıdır.</p>
<p>SORU: Enterobacteriaceae ailesi kaç cinsten oluşur?</p> <p>A) 2-3 B) 3-5 C) 5-10 D) Fark etmez E) Proje ekibinin tamamı kontrol etmelidir</p>	<p>Yorum: Soru kökünden miktar bilgisi sorulurken D ve E seçeneklerinde miktar bilgisi verilmemiştir.</p> <p>Soru çeldiricilik bakımından çok zayıftır.</p> <p>Soru kökü ile seçenekler arasında anlatım paralelliği yoktur..</p>
<p>SORU: Aşağıdaki bakterilerin hangisinin hücre duvarında peptidoglikan bulunmaz ?</p> <p>a)Mycoplasma b) Klamidya c) üroplazma d) a, b ve c şıkları e) b ve c şıkları</p>	<p>Yorum: Bu soruda belirli tek bir doğru cevap yoktur. Soruda doğru cevap sayısı birden fazladır. D ve E seçeneklerindeki "şıkları" ifadesine gerek yok çünkü hepsi birer seçenektir.</p> <p>Ayrıca seçeneklerin küçük harflerle yazılması anlaşılmayı zorlaştırmaktadır.</p>